ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ประชาชนยังนิยมจัดประเพณีลอยโคมอยู่ ถือว่าเป็นประเพณีที่ให้ความสนุกสนานตามแม่น้ำทั่วไปจะเห็นแสงไฟระยิบระยับอยู่ทั่วไปยามราตรี พระร่วง พระเจ้าแผ่นดิน แห่งกรุงสุโขทัย ได้เสด็จประพาสตามลำน้ำเพื่อทอดพระเนตร ประเพณีดังกล่าว โดยมีอัครมเหสีและพระสนมฝ่ายในตามเสด็จมากมาย เมื่อนางนพมาศได้เข้ารับราชการ ในราชสำนัก มียศเป็นท้าวศรีจุฬาลักษณ์ จึงได้คิดทำกระทงเป็นรูปดอกบัวถวายพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ทรงลอยไปตามสายน้ำไหล การที่นางคิดทำกระทงเป็นรูปดอกบัวนี้ หวังที่จะให้เป็นเครื่องบูชารอยพระพุทธบาทที่แม่น้ำนัมมทานทีตามที่มีการเชื่อกันมา

ต่อจากนั้นเป็นต้นมา นักขัตฤกษ์ลอยโคมจึงนิยมเรียกกันว่า **ประเพณีลอยกระทง** ประเพณีดังกล่าว นอกจากจะทำเพื่อความสนุกสนานแล้วยังบูชาขอขมาลาโทษแม่น้ำที่ใช้ดื่ม, ใช้สอย และยังทำเพื่อตั้งความปรารถนาลอยความทุกข์ความโศก ให้หายไปกับสายน้ำ

ขอเชิญร่วมกิจกรรมต่างๆ ณ พุทธมณฑล

๑. ในเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง และวันเด็กแห่งชาติ
๒. ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา
๓. การจัดงานปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๔. การจัดงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติ
๕. การจัดงานวันพุทธมณฑลรำลึก
๖. การจัดงานปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
๗. การจัดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ
๘. การจัดงานปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
๙. การจัดงานปฏิบัติธรรมประจำเดือนและกลางเดือนสำหรับประชาชน
๑๐. การจัดอบรมโครงการค่ายคุณธรรม แหล่งเรียนรู้ และสานสายใยร่วมใจหาพระธรรมตลอดปี
๑๑. การถวายสังฆทานการเจริญพระพุทธมนต์และการแสดงพระธรรมเทศนาตลอดปี

- ขอเชิญบริจาคเงินเป็นเจ้าของกองทุนบำรุงรักษาพุทธมณฑลและเช่าบูชาของที่ระลึก วัตถุมงคล ได้ที่ศาลากองอำนวยการพุทธมณฑล สอบถามรายละเอียดได้ที่ ๐๒-๔๔๑-๙๘๐๒-๔ , ๐๒-๔๔๑-๙๐๐๙ , ๐๒-๔๔๑-๙๐๑๒ โทรสาร ๐-๒๔๔๑-๙๐๑๓
www.onab.go.th , www.bbc.onab.go.th

คำถวายกระทงสำหรับลอยประทีป

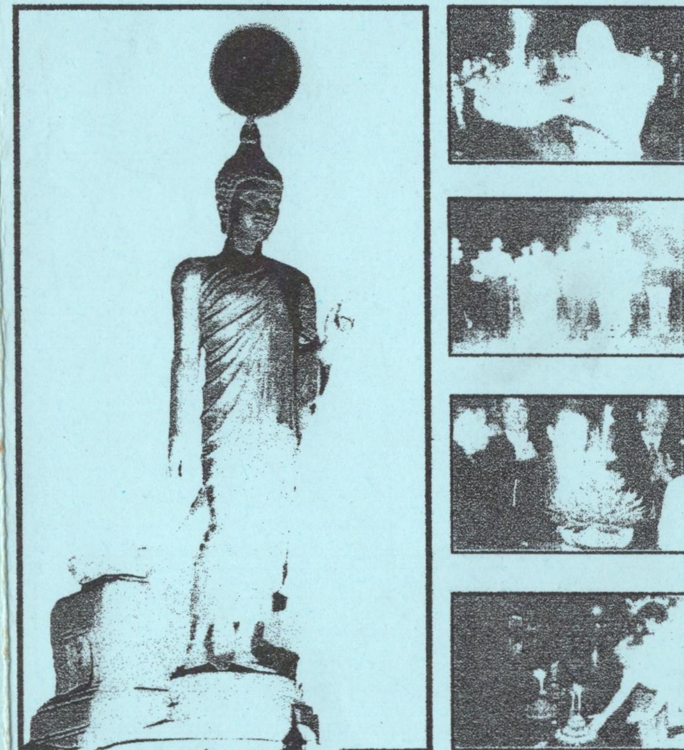
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ (๓ จบ)
มะยัง อิมินา, ปะทีเปนะ, อะสุกายะ, นัมมะทายะ, นะทิยา, ปุลิเน, ฐิตัง, มุนิโน, ปาทะวะลัญชัง อะภิปูเชมะ, อะยัง ปะทีเปนะ, มุนิโน, ปาทะวะลัญชัสสะ, ปูชา, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ สังวัตตะตุ
ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอบูชา ซึ่งรอยพระพุทธบาทที่ตั้งอยู่เหนือหาดทราย, ในแม่น้ำชื่อนัมมทานทีโน้นด้วยประทีปนี้, การบูชารอยพระพุทธบาทนี้, ขอจงเป็นไปเพื่อประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนานเทอญ

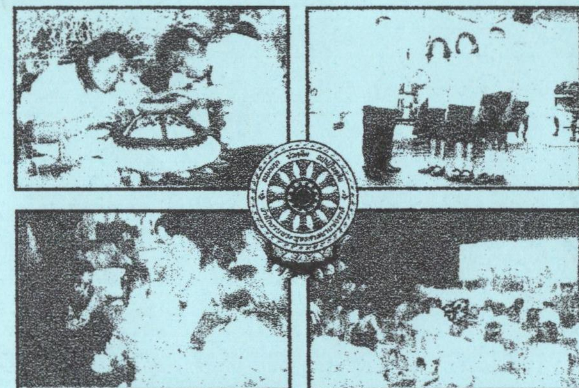
กำหนดการงานประเพณีลอยกระทง ณ พุทธมณฑล

เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๕๐ น.	- รับลงทะเบียนผู้เข้าประกวดประดิษฐ์กระทงลอย ประเภทสถาบันการศึกษา
เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	- รับลงทะเบียนกระทงลอย ประเภทบุคคลทั่วไป
เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	- การประกวดประดิษฐ์กระทงลอย ประเภทสถาบันการศึกษา
	- คณะกรรมการตัดสินการประกวด
เวลา ๑๕.๓๐ น.	- ผู้ได้รับรางวัลพร้อมคณะครู อาจารย์ และข้าราชการพร้อมกัน ณ บริเวณปะรำพิธีหน้าองค์พระประธาน ฯ
เวลา ๑๖.๐๐ น.	- ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประธานในพิธีเดินทางถึงปะรำพิธี
	- ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธมณฑล กล่าวรายงาน
	- ประธานมอบเงินรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศ และโล่รางวัล เกียรติบัตรแก่รองชนะเลิศการประกวดประดิษฐ์กระทงลอย
เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๓๐ น.	- การแสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ เรื่อง "อานิสงส์ของการลอยกระทง"
เวลา ๑๘.๓๙ น.	- พิธีลอยกระทง ณ สระน้ำด้านหน้าองค์พระ - ประธานพุทธมณฑล
เวลา ๑๙.๐๐ น.	- การแสดงดนตรีพื้นบ้าน
เวลา ๒๔.๐๐ น.	- ปิดงาน

ประเพณีลอยกระทง
พุทธมณฑล

วันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

จัดทำโดย สำนักงานพุทธมณฑล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พุทธมณฑล

ในการจัดฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ รัฐบาลสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม และประชาชนชาวไทยได้พิจารณาเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรจะได้ร่วมกันจัดสร้างปูชนียสถานขึ้นเป็นพุทธานุสรณีย์ในวโรกาสมหามงคลกาลที่พระพุทธศาสนา เวียนมาบรรจบครบ ๒,๕๐๐ ปี ในวันวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้มีการจัดงานเฉลิมฉลองเป็นการใหญ่ เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับพุทธบริษัทจะได้น้อมรำลึกถึงความพร้อมใจ ร่วมความศรัทธายึดมั่นในพระพุทธศาสนา โดยทั่วกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบรัฐพิธีก่อฤกษ์พุทธมณฑล ณ บริเวณที่ก่อสร้างองค์พระพุทธรูปพระประธานพุทธมณฑล เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๘ การจัดสร้างได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ต่อมาการจัดสร้างได้ชะงักไประยะหนึ่ง จนปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ คณะรัฐมนตรีสมัยรัฐบาล พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้มีมติมอบหมายให้ พุทธมณฑล กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการรับงานการจัดสร้างพุทธมณฑลจากกระทรวง-มหาดไทย มาดำเนินการจัดสร้างให้แล้วเสร็จโดยเร็วจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ จากการปฏิรูประบบราชการทำให้สำนักงานพุทธมณฑลเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขึ้นตรงกับ นายกรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการอำนวยการอนุรักษ์และพัฒนาพุทธมณฑลฝ่ายฆราวาส สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานกรรมการอำนวยการอนุรักษ์ และพัฒนา-พุทธมณฑลฝ่ายสงฆ์

วัตถุประสงค์ในการจัดสร้าง

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาค้นคว้าด้านพระพุทธศาสนา

๒. เพื่อเป็นพุทธบูชา และเป็นพุทธานุสรณียสถานในโอกาสที่พระพุทธศาสนาซึ่งเป็น ศาสนาประจำชาติ เจริญรุ่งเรืองมาจนครบ ๒๕๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐

๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวพุทธ

๔. เพื่อเป็นที่สงบร่มรื่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป

๕. เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

๖. เพื่อเป็นสำนักงานกลางการบริหารงานของคณะสงฆ์แห่งประเทศไทย

๗. เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแผ่พระพุทธศาสนา

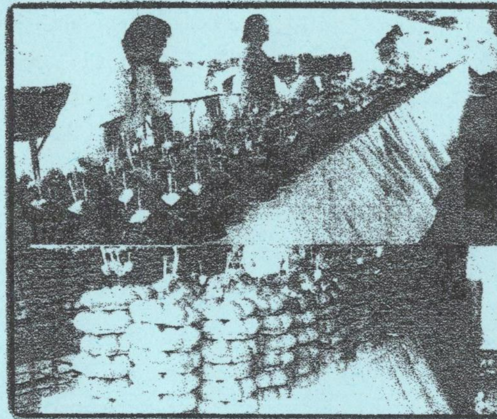
๘. เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านธรรมของพุทธศาสนิกชน

ประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีมีมาช้านานควบคู่กับสังคมไทย โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรไว้หลายแห่งในวรรณคดีไทยความสำคัญของประเพณีลอยกระทง เกี่ยวข้องกับความเชื่อ และศาสนาของประชาชนหลายแนวทาง ส่วนหนึ่งเชื่อว่าลอยกระทงเพื่อบูชาพระจุฬามณีบนสวรรค์อีกส่วนหนึ่งเป็นการบูชาพระพุทธบาทที่แม่น้ำนัมมทานที ผลที่ได้คือประชาชนได้มีโอกาสสนุกสนานร่วมกันในวันเพ็ญเดือนสิบสองอันเป็นวันที่ดวงจันทร์เต็มดวงสดใสสวยงามพร้อมทั้งถือโอกาสระลึกถึงคุณของพระแม่คงคา ในวันนี้ด้วย

วรรณคดีไทยหลายเรื่องได้กล่าวถึงประเพณีลอยกระทง ไว้ทั้งในลักษณะประเพณีราษฎร์และประเพณีหลวง ดังจะได้ยกตัวอย่างเพื่ออ้างอิงสักเล็กน้อย

ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ หรือตำรับนางนพมาศได้กล่าวถึงพระราชพิธีจองเปรียงลอยพระประทีปไว้ว่า

"พอถึงพระราชพิธีจองเปรียงในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นนักขัตฤกษ์ชักโคมลอยโคม บรรดาประชาชน ชาย - หญิง ต่างตกแต่งโคมชัก โคมแขวนโคมลอยทุกตระกูลทั่วทั้งพระนครแล้วก็ชวนกันเล่นมหรสพสิ้นสามราตรี เป็นเยี่ยงอย่างแก่บรรดาข้าราชบุรุษนั้นต่างทำโคมประทีปบริวารวิจิตรด้วยลวดลายวาดเขียนเป็นรูปและสัณฐานต่างๆประกวดกันมาชักมาแขวนเป็นระเบียบเรียงรายตามแนวโคมชัยเสาระหงตรงหน้าพระที่นั่งชลพิมาน ถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงพระราชอุทิศ สักการบูชาพระเกศาธาตุ จุฬามณีในชั้นดาวดึงส์ฝ่ายสนมกำนัลทำโคมลอยด้วยบุปผชาติเป็นรูปต่างๆ ประกวดกันถวายให้ทรงอุทิศบูชาพระบวรพุทธบาทซึ่งประดิษฐานยังนัมมทานที...ข้าน้อยก็กระทำโคมลอยคิดตกแต่งให้งามประหลาดกว่าโคมพระสนมกำนัล ทั้งปวง"

การลอยกระทง เป็นประเพณีเก่าแก่อย่างหนึ่งของประเทศไทยของเรารับ วัฒนธรรมประเพณีมาจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีข้อสันนิษฐานอยู่ ๓ ประเด็น คือ

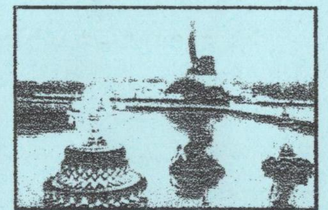
๑. ชาวอินเดียโบราณมีประเพณีบูชาแม่คงคา ในฐานะเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อของเขา และน้ำมีคุณอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิต ช่วยชีวิตให้อยู่รอดดับร้อน ผ่อนกระหาย เขาเรียกประเพณีนี้ว่า "จองเปรียง"

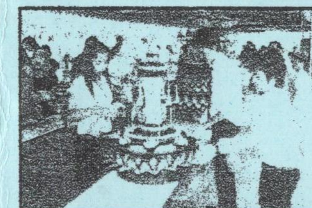
๒. มีเรื่องเล่าสืบต่าง ๆ กันมาว่าชาวอินเดียโบราณ ได้จัดพิธีบูชาพระพุทธบาทเป็นประจำทุกปี

๓. ในราวเดือนตุลาคม หรือพฤศจิกายน ชาวอินเดียทางภาคใต้ แม้ในปัจจุบันก็นิยมจัดประเพณีบูชาพระเป็นเจ้าโดยจัดเป็นขบวนแห่รูปหุ่นพระเป็นเจ้าในตอนกลางคืน ในขบวนก็จะจุดโคมไฟและจุดเทียนสว่างไสว แห่แหนไปตามถนนสายต่าง ๆ หลังจากนั้นก็นำขบวนมุ่งไปยังท่าน้ำที่กำหนดไว้ เพื่อทำพิธีบูชาและเฉลิมฉลองเสร็จแล้วก็จะลอยรูปหุ่น พร้อมทั้งโคมไฟ ไปตามแม่น้ำ ประเพณีนี้เรียกว่า **"ทีปะวารี"**

ประเพณีทั้งสามของอินเดียนี้ คาดว่าคงเกี่ยวข้องกับประเพณีลอยกระทงของเราประเทศของเราในสมัยโบราณก็มีประเพณีคล้ายกับอินเดีย นั้นคือนักขัตฤกษ์ ลอยโคมไฟลงน้ำ ประเพณีนี้จัดขึ้นในเดือน ๑๒ ตกราวเดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายนเช่นเดียวกับอินเดีย เพราะเป็นฤดูกาลที่น้ำเอ่อนองตามแม่น้ำลำคลองทั่วไป

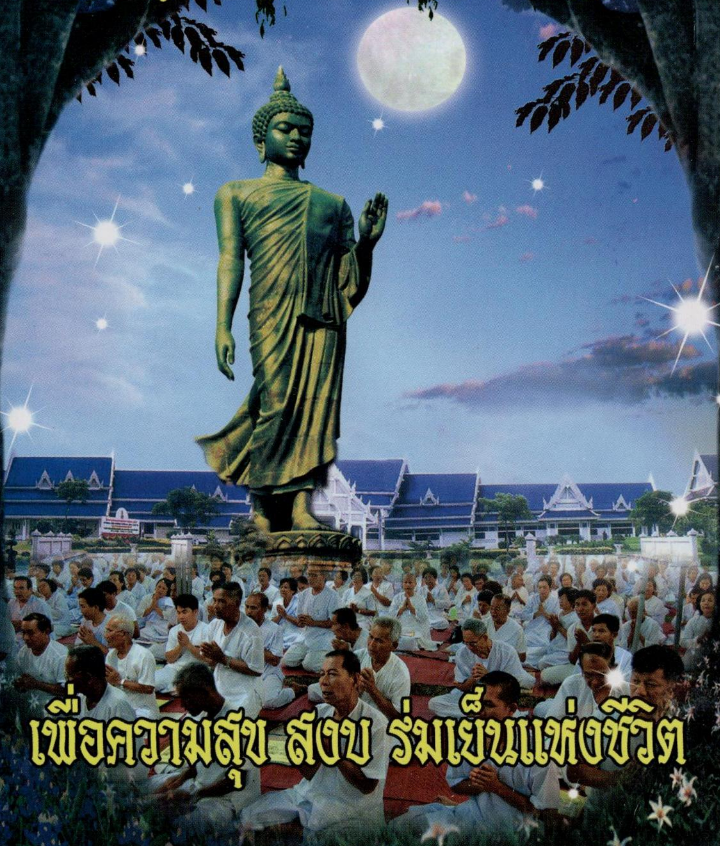

เชิญชวนพุทธศาสนิกชนร่วมบำเพ็ญกุศล
และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในวันหยุด
ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

เพื่อความสุข สงบ ร่มเย็นแห่งชีวิต

ร่วมถวายสังฆทานทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. การถวายสังฆทาน

เวลา ๑๕.๓๐-๑๖.๐๐ น. พิธีเจริญพระพุทธมนต์

เวลา ๑๖.๓๐-๑๘.๐๐ น. การแสดงพระธรรมเทศนา

และการเจริญจิตตภาวนา

สำนักงานพุทธมณฑล ฝ่ายกิจกรรม โทร ๐๒๔๔๑ ๐๙๐๒

ตารางปฏิบัติธรรม ประจำปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	การปฏิบัติธรรม
๑	๙-๑๑ ต.ค. ๒๕๕๒	สำหรับประชาชนทั่วไป
๒	๒๐-๒๒ พ.ย. ๒๕๕๒	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า-ภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตน
๓	๓-๗ ธ.ค. ๒๕๕๒	เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว
๔	๘-๑๐ ม.ค. ๒๕๕๓	สำหรับประชาชนทั่วไป
๕	๒๔-๒๘ ก.พ. ๒๕๕๓	วันมาฆบูชา
๖	๕-๗ มี.ค. ๒๕๕๓	สำหรับประชาชนทั่วไป
๗	๒๕-๓๐ พ.ค. ๒๕๕๓	วันวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของโลก
๘	๔-๖ มิ.ย. ๒๕๕๓	สำหรับประชาชนทั่วไป
๙	๒๓-๒๗ ก.ค. ๒๕๕๓	วันอาสาฬหบูชา
๑๐	๑๐-๑๔ ส.ค. ๒๕๕๓	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
๑๑	ส.ค.-ก.ย. ๒๕๕๓	เทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ
๑๒	๒๙ ก.ย.-๓ ต.ค. ๒๕๕๓	ถวายเป็นพระกุศลแด่สมเด็จ-พระสังฆราช
๑๓	๒๒-๒๔ ต.ค. ๒๕๕๓	สำหรับประชาชนทั่วไป
๑๔	๑๙-๒๑ พ.ย. ๒๕๕๓	สำหรับประชาชนทั่วไป
๑๕	๓-๗ ธ.ค. ๒๕๕๓	เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว

หมายเหตุ : ๑. งดในเดือนเมษายน (ใช้สถานที่จัดงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติ)
๒. ครั้งที่ ๑,๒,๔,๖,๘,๑๓,๑๔ (๓วัน ๒ คืน)
๓. ครั้งที่ ๓,๕,๗,๙,๑๐,๑๒,๑๕ (๕ วัน ๔ คืน)

สิ่งที่จะต้องเตรียมในการปฏิบัติธรรมแต่ละครั้ง

๑. การเข้าร่วมปฏิบัติธรรมเป็นหมู่คณะกรุณาแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ๑ สัปดาห์

๒. เครื่องใช้ส่วนตัวที่ใช้ในการปฏิบัติธรรม ชุดขาว หรือชุดสีสุภาพ สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว

๓. เวลาลงทะเบียนตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐-๑๘.๐๐ น. อาคารพิพิธภัณฑ์ทางพระพุทธศาสนา

(ผู้ออกแบบ : นายเสมียน พรมสุ นักวิชาการช่างศิลป์ ชำนาญการ)